

ÇEK-AL SAYFASI

Bu sayı ÇEK-AL'da, R. Yürükoğlu Yoldaş'ın yakında çıkacak olan *Ajıtasyon ve Propagandanın Güncel Sorunları* kitabının "Belgiler Üstüne" başlıklı bölümünü yayınlamaya başlıyoruz. Yazının ikinci bölümünü gelecek sayımızda yayımlayacağız.

B l g i l e r Ü s t ü n e (I)

R. Yürükoğlu

Devrimci tutumlar ve tutumların somutlanışı ve yığınlara sunuluşu demek olan belgiler sorunu, Türkiye devrimci hareketinde çok yanlış anlaşılabilir bir konudur. Yanlış anlayış asıl olarak 1960'lı yıllarda "sosyalist Türkiye", "bağımsız Türkiye", "milli demokratik devrim", "sosyalist devrim" belgileriyle başladı. Sürüp gidiyor. Devrimci hareket içinde söyleyecek bir sözü olan (ya da olmayan) kişi ve guruplar önce bazı görüşler koyuyorlar ortaya. Sonra bu görüşlerin yayılması için çalışıyorlar. Görüşler yayıldıkça kısalıyor, kısalıyor, en sonunda birkaç sözcüklük bir tamlamaya iniyor: Gurubu belirleyen belgi. Bu, o gurubun artık kimlik kartı gibi birşey oluyor.

Bu gelişmenin iki yanı oluyor. Birincisi olumlu ve kaçınılmaz yandır. Görüşlerin, öteki görüşlerden, tutumun öteki tutumlardan farkını kesin ve çarpıcı biçimde ortaya koyma olanağı veriyor. Bu nedenle o görüşleri getirenler tarafından da, en başından öne sürülebiliyor. İkincisi, olumsuz ve yine kaçınılmaz yönüdür. Tüm görüşler, *değişmez* birkaç sözcüğe inince, belgi fetişizmi başlıyor; ciddi ideolojik çalışmanın yerini belgi papağanlığı alıyor; zaten oldukça sığ olan teorik birikimimiz iyice vulgarlaşıyor; karşısındaki-

ni dinleyen, akıllı bir tartışma yerini belgi yarıştırmacılığına bırakıyor.

TKP'nin Leninci güçleri de bu yanlış anlayıştan (ya da konuyu bilmezlikten) payına düşeni almıyor denemez. Şu ya da bu belgiyi yanlış yorumlama, dolayısıyla *İşçinin Sesi*'nin siyasal tutumunu yanlış yorumlama durumlarıyla zaman zaman karşılaşılıyor. Bunun sonunda, ülke çapında Leninci siyasetin derinlemesine kavranması ve bir örnek uygulaması, düzgün-tutarlı-uyumlu bir propaganda ve ajıtasyon çalışması yürütülmesi zorlaşıyor.

Belgilerin Sınıflanması

Parti taktikleri ve belgiler konusunu kafamızda iyice yerine oturtabilmek için öncelikle belgileri amaçları yönünden bir ayrıma sokmalıyız.

Belgiler, en başta stratejik ve taktik belgiler olmak üzere ikiye ayrılabilir. *Stratejik belgiler*, ülkenin içinde bulunduğu ekonomik-toplumsal aşamadaki genel savaşın ana hedefini, ana yönünü, içeriğini, anlamını veren (doğru ya da yanlış olarak) belgelerdir. *Taktik belgiler*, partinin o günkü ana hedefini, ana yönünü, taktiklerinin içeriğini, anlamını

veren (doğru ya da yanlış olarak) belgelerdir.

Türkiye devrimci hareketinde belgiler üstüne yapılan en genel yanlış, işleri stratejik belgilerle yürütme çabasıdır. Örneğin, 1973 öncesinde TİP vardı, yıllar yılı "sosyalist Türkiye"den başka belgi kullanmadı. Öte yandan MDD'cilik vardı, "bağımsız Türkiye"den başka belgi kullanmadı. Bugün de pek farklı değil. Bu, Türkiye devrimci hareketinin belgileri propaganda ve ajıtasyonda kullanmayı henüz tam bilemediğinin kanıtıdır. Stratejik belgiler yığınları hareketlendirmeye yeterlidir sanılıyor. Oysa yığınların böyle genel ve bir anlamda soyut belgilere "sarılıp" devrim yaptığı daha görülmemiştir. Stratejik belgiler, günün istemlerini seslendiren, yığınlara somut yol gösteren belgiler değildir. Öncü güçlerin duygularını bileyebilir. Ama öncü güçler için geçerli olan şeylerin yığınlar için de hemen, aynı derecede geçerli olacağını düşünmek sektektir. Sınıf özünde, küçük burjuva aydınının işçi ve emekçi halkla kaynaşmamışlığı yansır.

Stratejik belgiler kullanılmalı, hatta her geçen gün daha güçlü ve yaygın olarak kullanılmalıdır. Ama bunun yanında milyonlarca emekçinin bu stratejik belgilerle, devrim aşamasının ana hedefleriyle bağını kuran *tak-*

lik belgilere asıl önem verilmelidir. Taktik belgiler, yığınların acil istemlerini seslendiren, günün çelişkinin kavrayan belgeler oldukları için, stratejik belgilerden de daha iyi anlaşılmasını ve benimsenmesini sağlarlar.

Stratejik ve taktik belgiler ayrımı böyledir. Şimdi geliyoruz bir başka ayrıma. Belgeleri bir de sınıf savaşının aşamalarına, dönemlerine bağlı olarak ayırabiliriz. Öğrenilmesi gereken ayrımlar buradadır. Belgeler sorunu dendiğinde asıl kastedilen bu ayrımdır.

Komünist Partisi'nin taktikleri ve bunların anlatımı demek olan belgeler, ülkenin içinde yaşadığı toplumsal ve siyasal koşulların bütünselliğinden çıkar. Taktikler ve belgeler, bu nedenle, ülkenin ve devrim hareketinin içinde bulunduğu dönemlere göre değişir ya da değişik anlam kazanır.

Bu dönemleri ve dönemlerin gerektirdiği taktikleri ve belgeleri kabaca şöyle sıralayabiliriz:

1. *Devrimci durum öncesi dönem*: Bu dönemde komünist partisinin ana taktiği, proleter ideolojisini işçi sınıfı içinde yaymak, savaşçı birey ve gurupları partiye kazanmaktır. Belgeler de ona göredir. Ne halk ayaklanması ve ne de ayaklanmaya hazırlık hedefleri konmaz. Belgeler genel propaganda, ajitasyon ve örgütlenme görevlerini yansıtır.

Lenin, 1897'leri bu dönemin belgelerine örnek olarak verir.

2. *Devrimci durum*: Yığınların hareketlediği, eski üst yapının çatlama başladığı "devrimci durumda ideolojik savaşım, yeni bir yanaşım ve yeni yöntemler ister. Kendine özgü ajitasyon ve propaganda ister. Dün genel teorik sorunlar olan proleter hegemonyası, devrimci zor kullanımı, ayaklanma ve devrim, burjuva devletin yerle bir edilmesi ve diktatörlük sorunları bugün çeşitli yönleriyle pratik sorunlar olmuştur" (R. Yürükoğlu, *Emperyalizmin Zayıf Halkası Türkiye*. Beşinci basım, s.134). Belgeler de, yeni dönemin gereklerini izler. Yığınları harekete geçirmeye çağırır.

Tüm propaganda ve ajitasyon ayaklanma çağrısına, ayaklanmayı yığınlara benimsetmeye yöneltilir. Halk ayaklanması belgisi atılır. Fakat bu dönemde, ayaklanma belgisi, somut ayaklanma hedefini değil, ayaklanmanın propagandası hedefini taşır. Ayaklanmanın toplumsal psikolojik koşullarını yaratmayı amaçlar. Partinin ana taktiği, geniş emekçi yığınlarını kendi siyasetine kazanmaktır.

Lenin, 1901-1902 yıllarını bu döneme örnek olarak verir. Ve somut devrimin, somut ayaklanmanın başlamasına dek olan bu iki aşamayı da (devrimci durum öncesi dönem ve devrimci durumu) *propaganda dönemi* olarak değerlendirir.

3. *Somut ayaklanma ve devrim aşaması*: Bu dönem devrimci durumun en üst aşamasına, "ülke çapında kriz"e yükseldiği, iç savaşın yer yer başladığı, ya da başladığı dönemdir. Bu dönemde partinin ana taktiği, somut olarak yığınlarla birlikte ayaklanmadır. Lenin'in deyişimiyle, bu dönemde eleştirinin silahının yerini, silahlı eleştiri alır. Parti, ayaklanma planı yapar, silahlı doğuş birlikleri kurar. Bu dönem, ilk iki dönemden farklı olarak, propaganda değil, *eylem dönemi*dir. Belgeleri de eylemi somut olarak hedefleyen belgelerdir.

Lenin, örneğin 1905 yılını bu döneme örnek verir.

Şimdi, söylediklerimizi Lenin'in yazdıklarında tartalım.

Lenin, 1905'de yazdığı *Devrim Öğretir* adlı önemli yazısında, ayaklanma üstüne Bolşevik görüşlerin geçirdiği evrimi üç aşamada ele almıştır. Birinci aşama, yığınsal işçi sınıfı hareketinin başlama yılı olan 1897'dir. Lenin, *Devrim Öğretir*'de 1897 yılında yazdığı, *Rus Sosyal Demokratların Görevleri*'ni de-

ğerlendirirken şöyle diyor:

"Gördüğümüz gibi, burada ayaklanma hazırlıklardan en ufak bir söz edilmemektedir. Burada sözü edilen yalnızca bir ordunun toplanmasıdır, yani genel olarak propaganda, ajitasyon ve örgütlenmedir" (Lenin, "Devrim Öğretir", *Toplu Yapılar*, c.9, s.150).

İkinci aşama: 1902. Lenin, *Ne Yapmalı*'yi yazıyor ve ayaklanma propagandası başlıyor.

İŞÇİLER SİLAHLANIN DEVRİME HAZIRLANIN

Ne Yapmalı, ayaklanmaya ilişkin olarak şu noktaları getiriyor:

"1) (Ayaklanma—İ.S.) çağrısını 'oturup bekleyecek' özel ajanlar görevlendirerek bir ayaklanmayı hazırlama fikrinin saçmalığı. 2) Düzenli çalışmada görev almış kişiler ve örgütler arasında, ortak yürütülen çalışmalar sürecinde kurulan ilişkilerin zorunluluğu. 3) Halkın proleter (işçi) kesimiyle, proleter olmayan (tüm noşnutsuz) kesimleri arasındaki bağları bu çeşit çalışmalar sürecinde güçlendirme zorunluluğu. 4) Siyasal durumu doğru değerlendirme ve siyasal olaylara en hızlı biçimde "tepki" gösterme yeteneğini ortak olarak geliştirme zorunluluğu. 5) Tüm yerel devrimci örgütlerin gerçekten birleştirilmesi gerekliliği" (Lenin, c.9, s.151-152).

Lenin, aynı yazıda, ikinci dönemin özelliğini şöyle belirliyor:

"Dolayısıyla, ayaklanma için hazırlık belgisi şimdiden açıkça atılmıştır, ama henüz ayaklanma zorunlu olduğu için doğrudan çağrı yapılmıyor. Hareketin bir ayaklanmayı şimdiden 'zorunlu kıldığı', derhal silahlanmak, dövüş birliklerinde örgütlenmek gerektiğini henüz söylemiyor" (Lenin, c.9, s.152).

Lenin, yukarıdaki alıntılarını yaptığımız *Devrim Öğretir* adlı yazısını yazdığı ayın 1905 yılında, sosyalist devrim teorisine büyük bir katkı olan *Demokratik Devrimde Sosyal Demokrasinin İki Taktiği* adlı yazısını da yazıyor. Burada, 1901-1902 dönemini, aşağı yukarı aynı cümlelerle şöyle belirliyor:

"Vulgar devrimbazlık ile kuyrukçuluk arasındaki farkı göstermek için Rusya Sosyal Demokrat hareketinden bir örnek mi istiyorsunuz? Verelim. O denli yakın olmalarına karşın bize şimdiden eski tarih gibi gelen 1901, 1902 yıllarını anımsayın. Gösteriler başlamıştı. Vulgar devrimbazlık, 'saldırı taktikleri' diye bir yaygara koparmıştı. (*Raboçeye Dyelo*), 'kana susamış' bildiriler yayınlanıyordu. (Yanlış hatırlamıyorsam bunlar Berlin kaynaklıydı.) Ve gazete yoluyla ülke çapında ajitasyon yürütme fikri, 'edebi züppelik' ve koltuk devrimciliği diye saldırıya uğruyordu (Nadejdin). Öte yandan kuyrukçuluk o zamanlar 'en iyi siyasal ajitasyon yolu ekonomik savaşım' öğretisinde somutlanıyordu. Dev-

rimci Sosyal-Demokratların (Komünistlerin—İ.S.) tutumu ne oldu? Onlar bu iki akıma da vurdular. Bombacı yöntemleri ve saldırı taktikleri çılgınları yendiler, çünkü açık yığın eyleminin yarının işi olduğu belliydi, ya da belli olması gerekirdi. Kuyrukçuluğu yendiler ve hatta açıkça halk ayaklanması belgisi atırlar. Bunu doğrudan doğruya bir çağrı anlamında değil (Bay Struve o dönem söylediklerimizde herhangi bir 'isyan' çağrısı bulamaz), zorunlu bir mantıksal sonuç çıkarma anlamında, 'propaganda' anlamında (ki bu Bay Struve'nin aklına ancak şimdi geliyor, değerli Bay Struve'miz her zaman birkaç yıl geriden gelir), şaşkın ve madrabaz burjuvazinin temsilcilerinin 'üzüntüyle ve uygunsuz olarak' ancak bugün üzerinde atıp tuttukları o 'toplumsal-psikolojik koşulları' hazırlamak (abc) anlamında atılmışlardı. O zamanlar, propaganda ve ajitasyon, ajitasyon ve propaganda nesnel koşullar nedeniyle gerçekten öne çıkmıştı. O zamanlar, ayaklanmaya hazırlanma çalışmasının köşetaşı olarak haftada bir yayınlaması ideal görünen Rusya çapında bir gazetenin çıkarılması önerilebilirdi (ve *Ne Yapmalı*'de önerildi de.) O zamanlar, doğrudan silahlı eylem yerine yığınsal ajitasyon, bombalama yerine ayaklanmanın toplumsal psikolojik koşullarını hazırlama'yı öngören belgeler, devrimci Sosyal-Demokrasinin (Komünist hareketin—İ.S.) tek doğru belgileriydi" (Lenin, c.9, s.70-71).

Yine *Devrim Öğretir*'e dönelim. Üçüncü aşama: 1905. Lenin şöyle değerlendiriyor:

"Vperiyod" da ve daha sonra Üçüncü Kongre kararında yeni bir ileri adım atılıyor. Ayaklanma için genel siyasal hazırlıkların yansısı, doğrudan bir belgi atılıyor. Hareketin 'silahlı bir ayaklanmayı artık zorunlu kıldığı' belirtilerek, ayaklanma için derhal örgütlenmemiz ve silahlanmamız gerektiği, özel (dövüş için) birliklerin kurulması gerektiği söyleniyor" (Lenin, c.9, s.152).

Evet, 1901'den bu yana süren devrimci durum, 1905'de "ülke çapında kriz"e varmış. Hükümet her yerde barışçıl ve silahsız halka ateş açıyor. Silahlı "Kara Yüzler" çeteleri halka terör uyguluyor. Çeşitli burjuva çevreler bile, "vatandaş milisleri" kurulması gerektiğini tanımayla başlıyor. İç savaş, pratik olarak gündeme geliyor, yer yer başlıyor. Rus Sosyal-Demokrat İşçi Partisi'nin III. Kongresi böyle bir ortamda toplanıyor. (III. Kongre, Bolşeviklerin topladığı kongredir, Menşevikler ise aynı tarihlerde "Yeni Iskra Konferansı" toplanıyor.) Ve ayaklanma görevini acil ve somut bir görev olarak belirliyor.

Lenin, *İki Taktik*'de, III. Kongre kararı üstüne şöyle yazıyor: Herkesin önünde kabul ediliyor ve açıklanıyor ki, genel demokratik devrimci hareket bir ayaklanmayı artık zorunlu kılmıştır. Proletaryanın ayaklanma için örgütlenmesi, partinin temel ve vazgeçilmez görevlerinden biri olarak gündeme girmiştir. Proletaryayı silahlandırmak ve ayaklanmanın doğrudan yöneticiliğini üstlenmek olanağını sağlamak için en enerjik önlemlerin alınması için direktifler verilmiştir" (Lenin, c.9, s.70-71).

Konuyu uzatmak da olsa, Bolşevik III. Kongre'nin ayaklanma konusunda aldığı kararın tümünü okumanın, böyle bir ortamda alınması gereken önlemleri anlama yönünden yarar olacaktır:

"1. Proletaryanın, konumu nedeniyle başta gelen ve tek tutarlı devrimci sınıf olarak, Rusya genel demokratik devrimci hareketinde yönetici rolü oynamakla yükümlü olduğunu;

"2. Bugün bu hareketin artık bir silahlı ayaklanmayı zorunlu kıldığını;

"3. Proletaryanın kaçınılmaz olarak bu ayaklanmada en enerjik rolü oynayacağını ve onun katılımının Rusya'da devrimin kaderini

belirleyeceğini;

"4. Proletaryanın bu devrimde yönetici rolünü ancak onun savaşlarını hem ideolojik, hem de pratik olarak yönlendiren Sosyal-Demokrat İşçi Partisi'nin sancağı altında tek ve bağımsız bir siyasal güç olarak birleşerek oynayabileceğini;

"5. Proletaryanın burjuva demokratik Rusya'nın mülkiyet sahibi sınıflarına karşı sosyalizm için savaşımında en elverişli koşulları ancak bu rolü oynayarak sağlayabileceğini saptayan RSDİP III. Kongresi, proletaryayı otokrasiye karşı silahlı ayaklanma yoluyla doğrudan savaşım için örgütlenme görevinin, içinde bulunduğumuz devrimci anda partinin başta gelen en acil görevlerinden biri olduğunu saptar.

"Buna uygun olarak, Kongre, tüm parti örgütlerini;

"a. Proletaryaya yaklaşan silahlı ayaklanmanın yalnız siyasal önemini değil, pratik örgütsel yönlerini de propaganda ve ajitasyon yoluyla anlatmakla;

"b. Bu propaganda ve ajitasyonda, ayaklanma başlarken ve sürerken büyük önemi olabilecek olan yığımsal siyasal grevlerin rolünü anlatmakla ve;

"c. Proletaryayı silahlandırmak için en enerjik adımları atmak, bunun yanında silahlı ayaklanmanın ve onun doğrudan yönetiminin bir planını çıkarmak, uygun ve gerekli olduğu zaman parti işçilerinden oluşan özel guruplar kurmakla görevlendirir" (Lenin, c.9, s.72).

Devrimci durumda, devrimin, ayaklanmanın, zor kullanımın yoğun propagandasının yapılması ve devrimci eylem (ayaklanma anlamında) hazırlık yapılması gereğini, bunun somut ayaklanma çağırılmaktan çok farklı bir şey olduğunu, Lenin'in pek çok yazısında bulabilirsiniz. Biz, uzun bir alıntı ile bir örnek daha vereceğiz. 1915'de Avrupa'da devrimci durum var ve Lenin, Rusya'dan örnekleyerek yapılması gereken görevlerin ne olduğunu tartışıyor: (Okuyacağınız alıntı, devrimci durumu, devrimci saldırılar ve karşı-devrimci silkinmeler taşıyan, uzun sürebilecek bir süreç olarak anlamak gerektiğini göstermesi yönünden de önemlidir.)

"1901'de hiç kimse, kesin olarak, ya da başka bir biçimde belirleyici bir savaşın 'eşikte' olduğunu söylemiyordusa, Kriçevski, Martinof ve Şurekasinin 'eşikte' bir savaşa ilişkin 'histerik' yaygıncılığını o zamanlar ciddiyetten uzak olarak niteliyordusak, biz devrimci Sosyal-Demokratlar (Komünistler—İ.S.) kesin olarak başka birşeyi daha belirtiyorduk: 1901'in devrimci gösterilerini aktif olarak destekleme, besleme ve geliştirme, onları en kararlı devrimci belgilerle donatma görevini 1901'de ancak iflah olmaz oportünistlerin anlamayacağını söylüyorduk. Tarih bizi, ve yalnızca bizi doğruladı. Tarih oportünistleri mahkum etti ve işçi sınıfı hareketinden attı. Belirleyici bir savaş 'eşikte' *olmadığı* halde, ilk belirleyici savaş *ancak* dört yıl sonra yer aldığı, o da son savaş, yani bitirici ve çözümlü savaş olmadığı halde böyle oldu.

"Bugün Avrupa neredeyse aynı deneyimi yaşıyor, tipatip aynı deneyimi. En ufak bir kuşku olamaz ki, aynen 1901 Rusyası'nda olduğu gibi, 1915 Avrupası'nda devrimci durum vardır. Proletaryanın burjuvaziye karşı ilk 'belirleyici' savaşının dört yıl sonra mı, iki yıl sonra mı, on yıl sonra mı, daha da sonra mı yer alacağını söyleyemeyiz. İkinci 'belirleyici' savaşın ondan da on yıl sonra yer alıp alamayacağını söyleyemeyiz. Ama şunu biliyoruz ve kesinlikle belirtiyoruz ki, bugün acil ve bağlayıcı görevimiz, artan hürsuzluğu ve *şimdiden* başlamış olan gösterileri desteklemektir. Almanya'da bir topluluk Şaydeman'ı yuhalamıştır, birçok ülkede yaşam pahalılığına karşı gösteriler düzenlenmiştir. Akselrod,

Sosyal-Demokratların (Komünistlerin—İ.S.) bu acil ve zorunlu görevinden yan çiziyor. Akselrod, işçileri bu görevi yerine getirmekten alıkoymak istiyor. Akselrod'un söylediklerinin siyasal içeriğini ölçersek, onun sosyal-yurtseverliğin ve sosyal-şovenizmin liderleriyle *birlik* olduğunu ve devrimci eylem için propaganda ve hazırlığa *karşı* olduğunu görürüz. Sorunun özü budur. Gerisi yalnızca laftır.

TÜRK KÜRT HALKLARI BİRLEŞİN GELEN TÜRK Ö KURD YEKBİN

"Sosyalist devrimin arifesinde olduğumuza kuşku yoktur. Bu, Kautski gibi aşırı tedbirli teorisyenler tarafından daha 1909'da kabul edilmişti. (*Der Weg zur Macht*). Oybirliğiyle kabul edilen Basel Manifestosu'nda da kabul edilmişti. 1901'de ilk Rus devriminin 'arifesi' nin dört yıl sürüp sürmeyeceğini nasıl bilemiyordusak, bugün de bilemiyoruz. Devrim uzun yıllar süren çarpışmalardan, burjuva düzeninin karşı-devrimci kıvranslarıyla kesilen birkaç saldırı döneminden oluşabilir ve herhalde öyle olacaktır. Bugünkü siyasal durumun ana sorunu şu soruya indirgeniyor: Halihazırda varolan devrimci durumdan *devrimci* hareketler desteklenerek ve geliştirilerek yararlanmalı mı, yararlanmamalı mı? Evet mi, hayır mı? Bugün sosyal-şovenistlerle devrimci enternasyonalistleri siyasal yönden ayıran soru budur" (Lenin, c.42, s.398-399).

Daha önceki sayfalarda, Lenin'in son aşama olan 'ayaklanma ve devrim' aşamasını 'eylem aşaması' (ayaklanma anlamında) ve önceki aşamaları, 'propaganda aşaması' olarak değerlendirdiğini söylemiştik. Bunu da, Lenin'in 1921'de Komintern'in III. Kongresi'nde yaptığı konuşma ile örnekleyebiliriz. O yıllarda Avrupa'da devrimci durum var, ayaklanma aşamasına geçme *olasılığı* var ama komünist partiler çok zayıf. Böyle bir ortamda yapılması gerekenleri anlatırken Lenin şöyle diyor:

"Hiçbir yerde hiçbir komünist partisi henüz işçi sınıfının çoğunluğunu kazanamadı. Yalnız örgütsel yöneticilik yönünden değil, komünizmin ilkelerine de kazanamadı. Herşeyin temeli budur. Tek akla yatkın taktiğin bu temelinin 'zayıflatmak', *canicesine sorumsuzluk*tu.

"Dolayısıyla: Avrupa'da patlayıcı madde bolluğuna bakarsak, kısa bir süre içinde devrimci patlamalar yine de olacaktır. Ola-

ğanüstü durumlarda, *işçi sınıfının kolay bir uthusu da olacaktır*. Ama şu anda Komünist Enternasyonal'in taktiklerini bu *olanağa* dayandırmak saçma olur. *Propaganda döneminin bittiğini, eylem döneminin başladığını* yazmak ve düşünmek saçma ve zararlıdır (abç).

"Komünist Enternasyonal'in taktiği en başta eski *sendikalar içindeki işçiler* olmak üzere, *işçi sınıfının çoğunluğunu* kazanmak için yürütülecek ardicil ve düzenli bir çalışmaya dayanmalıdır. O zaman olayların gidişi ne yana olursa olsun, kazanacağımız kesindir. Olayların olağanüstü iyi bir gidişi sonucunda kısa ömürlü bir 'kazanma'ya gelince, onu her enayi yapabilir" (Lenin, c.42, s.320-321).

Verdiğimiz bu yoğun alıntılarda açıkça görüldüğü gibi, Lenin dönemleri genel olarak devrimci durum öncesi, devrimci durum ve ayaklanma aşaması olarak üçe ayırmıştır. İlk ikisine *propaganda dönemi*, sonuncusuna *eylem dönemi* (ayaklanma, sonul vuruş anlamında) demiştir. Belgilerin de, dönemin görevlerine bağlı olarak, bu üç dönemde *üç ayrı* görev yüklediğini söylemiştir.

Yeri gelmişken, *Atılım* ve *Savaş Yolu*'ndan iki *bilinçli* çarpıtma örneği verelim. İki demiği de yukarıda Lenin'den son olarak verdiğimiz alıntıyı tam anlamıyla mıncıklıyor ve devrimci durum öncesine "propaganda dönemi", devrimci duruma da "eylem dönemi" diyor. Böyle bir çarpıtma yaptıktan sonra dönüp bizi "serivencilik"le suçluyor. Devrimci durum "eylem dönemi" ise, biz de devrimci durum var diyorsak, bugün ayaklanma çağırıyoruz demektir! Oysa efendim. ...filan.

Atılım'ın Şubat 1980 tarihli sayısında yer alan "Demokrasi için Savaş" yazısının ilgili bölümünü okuyalım:

"Lenin, Komintern'de 'her an patlamaya hazır bir ortamın' varolmasına ve 'devrimci patlamaların çok yakında olması' olasılığına karşı, komünist partilerinin temel görevini 'işçi sınıfının çoğunluğunu kazanmak' olarak belirtti. 'Şu anda', diyordu Lenin, 'Komintern'in taktiklerini bu olasılığa dayandırmak saçma olur.' Eğer yığınların çoğunluğunu kazanmak için gereken herşey yapılırsa, 'o zaman olaylar nasıl bir gelişme izlerse izlesin, mutlaka kazanacağız'.

"...Türkiye'nin içinde bulunduğu bunalımdan çıkabilmesi ancak, ulusal demokratik cepheyle birleşen tüm halk güçlerinin sosyalizme açılan ileri demokratik devrimi utkuya ulaştırmasıyla olacaktır. Devrimci bir erk kurulmadan hiçbir köklü dönüşüm başarılamaz. Milyonlarca emekçiye bu gerçeği sınıf savaşlarının içinde kendi deneyleriyle kavramak parti ajitasyon ve propagandasının en sürekli görevidir. Kuşkusuz, devrimin nesnel ve özellikle öznel etkilerinin olgunlaşmadığı şu koşullarda 'propaganda döneminin' sona ermiş ve eylem döneminin başlamış olduğunu sanmak ve düşünmek saçma ve zararlı olur" (Lenin, agy). Goşizmin yeni izleyicileri, güncel politik görevleri bir yana bırakıyorlar. Bunlar, ya bireysel terörizmin batağında çirpiniyor ve egemen sınıfların demokratik kazanımları yok etmesine yardımcı oluyorlar, ya da, bir tür 'saldırı taktiğine dayalı teori' icat ediyor. 'Devrim gidiyoruz' türünden yalnızca eylemsizliği gizlemeye yarayan, içi kof serivenci belgeler atıyorlar. Kendi öznel isteklerinin peşinde sürükleneler, demokratik kazanımları savunma görevini devrimci amaçlardan ayrılarak olarak karahıyorlar. Lenin, sosyalizme politik demokrasi için savaşmaktan başka bir yolla gitmek isteyen 'sol' aşırılık yanlılarını her zaman suçlamıştır. Günümüzde barış, ulusal bağımsızlığı ve demokratik kazanımları savunmak için verilen savaşım olmadan, ne işçi sınıfının ve proleter olmayan halk yığınlarının çoğunluğunu kazanmak, ne de toplu-

mu devrimci yoldan dönüştürmek için dolay-sız erk savaşına geçmek olanaklıdır".

Bezirgânlık nasıl sırtıyor. *Savaş Yolu*'ndan daha köşesiz, daha kıvrak (ne de olsa daha ustadırlar), ama yetmiyor. Lenin alıntısını bir cümle oraya, bir cümle buraya serpiştirip, yüzünü kızartmadan ters yorumlamayla işin içinden sıyrılmazlar. Lenin, o alıntıda, bugün Avrupa'da devrimci durum vardır, bu "propaganda dönemi" demektir, daha eylem dönemi (ayaklanma) gelmedi diyor. Bizim karbon kopya menşeviklerimiz de, "eylem" sözcüğü-nün taşıdığı geniş anlamın ardına sığınarak ve Lenin'in o sözcüğü *sonul saldırı* (ayaklanma ve devrim) anlamında kullandığını gizleyerek, eylem dönemi gelmedi(!) diyorlar. Ve bizi, serüvenci belgiler atmamakla, güncel siyasal görevleri atlamakla suçlamaya kalkıyorlar. Kâğıda dökmedikleri, ama döktükleri kademının altında yatan anlayış bu suçlamalarda ortaya çıkıyor. Sözüünü ettikleri belgiler, silahlanma ve ayaklanmayı propaganda eden *İşçinin Sesi* belgeleridir. Böyle belgiler atmamak, eylem dönemi (ayaklanma) geldi demek değil, propaganda döneminin görevlerini yerine getirmektedir. Devrimci durumda "güncel siyasal görev" nedir? Ayaklanma ve devrimin *doğrudan ve açık propagandasıdır. İşçinin Sesi* propaganda döneminin görevlerini yerine getirdiği için onu, "ayaklanma zamanı geldi" diyor diye suçlamaya kalkışmak için iyice şaşkın olmak gerekir.

Atılım'ın bu yazısı, *Savaş Yolu*'nun 15 Şubat 1980 tarihli 29. sayısında yayımlandı. Onunla birlikte, aynı sayfada, "Sınıf Savaşı Eğrisinde Devrimci Bir Yükseliş" adlı yazı yer alıyor. Bu yazının da ilgili bölümünü okuyalım.

"Yığınlarda burjuva reformcu, CHP hükümetinin son dönemlerinde başlayan ve gelişme olanakları ve doğrultuları öngörülen hareketlenmeyi nasıl kavramak gerekir?"

"Bir kez bu hareketlenmenin, yükselişin nesnel temelini yaşamın dayanılmaz ölçüde pahalaşması, sefaletin derinleşmesi, faşist tehlikenin yükselişi, ulusal bağımsızlığın ayaklar altına alınışı oluşturuyor. Sonra bu yükselişte işçi sınıfımızın öncü-gücü TKP'nin ardıcıl savaşımının, bağımsız politikasının doğrudan etkisi vardır. TKP'nin bu politikasının öngördüğü gelişmelerin yaşam içinde doğrulanmasının, burjuva hükümetlerinden hiçbirinin sorunlarına çözüm getirmemesi ve getiremeyeceğini kendi deneyimleriyle gitgide kavrayan emekçi yığınların gözlerini TKP'ye dikmesinin, O'nun çağrularına kulak vermesinin etkisi vardır. TKP'nin Leninci önderliğinin, işçi sınıfının eylem birliğinin önündeki engellerin birer birer aşılmasının, ulusal demokratik güçlerin eylem ve cephe birliği yolunda adımlar atılmasının etkisi vardır.

"Peki sınıf savaşı eğrisindeki bu devrimci yükseliş, propaganda döneminin sona erip eylem döneminin açıldığı anlamına mı geliyor? (abç). Yığınların hareketindeki bu yükselişi yığınların aktifliğinin olağanüstü boyutlara varması olarak değerlendirilebilir mi?"

"Lenin yığınların hareketlenmesindeki yükseliş ile devrimci atılım, devrimci atılım ile devrimci durum arasında ayrım olduğunu belirtmiştir.

(...)

"Sınıf savaşı eğrisinde devrimci bir yükselme ile devrimci atılım arasında, devrimci atılım ile devrimci durum arasında fark gözetmedin mi, bunları somut durum içinde ayırtmayı başaramadın mı taktik sorunlarda ve savaşım biçimleri sorununda, bağlaşıklık sorununda şaşırarak öznelci yanlışlara düşmek kaçınılmaz olur. Elbette bunlar arasına aşılamaz duvarlar koymak, geçişkenlikleri görmemek de pasifizme sürükler".

Atılım'daki anlayışın aynısı, daha kaba,

daha basit, ama daha içten. Daha açık. Yakalamak da daha kolay. Devrimci durum öncesi-ne propaganda dönemi, devrimci duruma eylem dönemi diyor.

Biz yine konumuza dönelim. Daha sonra Stalin, Lenin'in yazılarında yer alan ve Bolşeviklerin uyguladıkları anlayışı şöyle formüle etmiştir: 1) *Propaganda belgisi*: Savaşan birey ve gurupları partiye kazanma amacını taşır. 2) *Ajıtasyon belgisi*: Geniş emekçi yığınları kazanma amacını taşır. 3) *Eylem belgisi*: Geniş yığınları saldırıya geçirme amacını taşır. 4) *Parti direktifi*: Belirli bir gün, belirli bir zaman için doğrudan ayaklanma direktifi. (J.V. Stalin, *Toplu Yapıtlar*, c.5, s.174-176).

Stalin'in yaptığı ayırmadaki ilk üç belgi çeşidi yaklaşık olarak Lenin'in ayırdığı dönemlere denk düşmektedir. Somut ayaklanma emri demek olan "parti direktifi"ni Stalin de belgi olarak saymamıştır. Yaklaşık olarak dedik çünkü Lenin'de propaganda ve ajıtasyon bu denli kesin sınırlarla birbirinden ayrılmamıştır. Gerçekten de dönemleri bu *sözcüklerle* ayırmak sakıncalar getirebilir. Çünkü, Stalin'in propaganda dönemi diye adlandırdığı dönemde ajıtasyon da vardır, daha önemlisi, ajıtasyon dönemi dediği dönemde propaganda da şiddetle vardır. Bu nedenle, Lenin, bu iki döneme birden "propaganda dönemi" demiştir.

Kullanılan sözcüklerin doğurabileceği sakıncalar bir yana, Stalin'in dönemleri ayırırken baktığı ölçüt ve ayırdığı dönemlerin özü Lenin'le aynıdır. Stalin'in belirlediği belgi biçimlerine verdiği örnek bunun kanıtıdır. Okuyalım.

"Belgiler, savaşımın değişik hedeflerine göre değişir. Bu hedefler ya bütün bir tarihsel dönemi, ya da belli bir tarihsel döneme ait aşamaları ve dönemleri kapsayabilir. İlk kez geçen yüzyılın 80'li yıllarında 'Emeğin Kurtuluşu' gurubunca atılan 'kahrolsun otokrasi' belgisi, bir *propaganda* belgisiydi. Amacı, en kararlı ve sağlam savaşçı kişi ve gurupları partiye kazanmaktı. Rus-Japon savaşı döneminde, otokrasinin dengesizliği işçi sınıfının geniş kesimlerine az çok farkedildiğinde, bu belgi geniş emekçi yığınları kazanmaya yönelik bir *ajıtasyon* belgisi oldu. 1917 Şubat devriminden hemen önceki dönemde, çarlık yığınların gözünden tümüyle düştüğü

zaman, 'kahrolsun otokrasi' belgisi ajıtasyon belgisi olmaktan *eylem* belgisi olmaya dönüştü, çünkü geniş yığınları çarlığa karşı saldırıya geçirmeyi amaçlıyordu. Şubat Devrimi sırasında bu belgi bir parti *direktifi*, yani çarlığın belli kurumlarını ve belli konularını belli bir tarihte ele geçirmeye doğrudan bir çağrı oldu, çünkü artık sorun çarlığı devirmek ve yok etmektir. Direktif, partinin belli bir günde belli bir yerde doğrudan eyleme çağrısıdır. Parti üyeleri üzerinde bağlayıcıdır. Çağrı yığınların istemlerini doğru ve uygun bir biçimde dile getiriyorsa, zamanı gerçekten uygunlaşmışsa, genellikle geniş emekçi yığınlarınca benimser" (J.V. Stalin, c.5, s.174-176).

Yukarıda okuduğunuz örnek, aynı zamanda, stratejik bir belginin, değişik taktik aşamalarının değişik anlam kazandığının da örneğidir.

Türkiye devrimci hareketinde yeterince anlaşılmamış olan işte budur, belgilerin (hatta aynı belginin), değişik dönemlerde değişik birşey anlattığıdır. Hele bizim menşevikler! Ayaklanma ve silah değişimi için bizi "anarşist", "serüvenci", "goşist" olarak değerlendirmeleri, Marksçı-Leninci teorinin öteki yanları gibi, "dönemler-taktikler-belgeler" konusunda da ne zavallı, ne çaresiz bir bilgisizlik içinde olduklarının kanıtıdır. (Eğer bile bile sahtekârlık yapmıyorlarsa.) Belgileri, direktifle, ya da propaganda döneminin belgilerini devrim aşamasının belgileriyle (Stalin'in deyişiyle, ajıtasyon belgisini, eylem belgisine) birbirlerine karıştırmak aşırı tehlikeli bir yanılgıdır. Ya zamansız çıkışlara, devrimci güçlerin kırılmasına, ya da gecikmeye, nal toplamaya yol açar.

Bir örnek verelim. Ajıtasyon belgisini, zamanından önce eylem belgisine yorumlamanın örneği. Rusya'da, 1917 Nisan'ında, "tüm iktidar Sovyetler'e" belgisi bir ajıtasyon belgisiydi. Oysa, aynı ay Petrograd'da bu belgi altında yapılan gösteri, belgiyi eylem belgisine dönüştürmeye, kışkılar sarayı kuşatarak ayaklanmayı başlatmaya çalışmıştı. Zamansız, erken, çok tehlikeli bir yanılgı. Bolşevik Partisi, bu gösterinin başını çekenleri açıkça lanetledi.

Parti taktiklerine ve belgilere bakış açısı yönünden söylenmesi gerekenler kısaca böyledir.

devam edecek

FAŞİZMİ İNİNDE GEBERTECEĞİZ

